BEGROTING 2023

REGIO STEDENDRIEHOEK

VERSIE 1 april 2022

E info@cleantechregio.nl | W www.cleantechregio.nl

INHOUDSOPGAVE

1. VOORWOORD 3

2. ALGEMENE ONTWIKKELINGEN 4

3. UITGANGSPUNTEN EN KADERSTELLING 7

4. BEGROTING 2023: TOELICHTING PER PROGRAMMA 8
4.1 PROGRAMMA 001 BESTUUR EN BUREAU 8
4.1.1 Wat willen we bereiken 8
4.1.2 Wat gaan we daarvoor doen? 9
4.1.3 Kosten: wat gaat het programma kosten? 10
4.2. PROGRAMMA 002 AGENDA CLEANTECH REGIO 11
4.2.1 Wat willen we bereiken 11
4.2.2 Wat gaan we daarvoor doen? 12
4.2.3 Kosten: wat gaat het programma kosten? 13
4.3 PROGRAMMA 003 MOBILITEIT 14
4.3.1 Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken? 14
4.3.2 Kosten: Wat gaat het programma kosten? 14
4.4 Programma 004 Uitvoeringsovereenkomsten 15
4.4.1 Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken? 15
4.5 RESULTAAT 16

5. RECAPITULATIE OP PROGRAMMANIVEAU EN MEERJARENPERSPECTIEF 2023-2026 17

6. PARAGRAFEN 19
6.1 Weerstandvermogen en risicobeheersing 19
6.2 Financiering 20
6.3 Bedrijfsvoering 21
6.4 Verbonden partijen 21
6.5 Rechtmatigheid 22

BIJLAGEN 2023 23
1. Taakveldenoverzicht 2023
2. Producten 2023
3. Staat van personele lasten
4. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden
5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2023
6. Balans jaarstukken 2021
7. Niet uit balans blijkende verplichtingen

VOORWOORD DOOR DE VOORZITTER

Op het moment dat ik dit voorwoord schrijf zijn alle 8 gemeenten nog bezig met de formatie van nieuwe colleges. Spannende tijden voor ons als politici; wie komt, wie blijft, wie gaat. Maar één ding weten we zeker: de regio blijft. Voor de vele grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan als samenleving geldt dat er wordt gekeken naar regio's voor oplossingen. Van wonen tot economie én van energietransitie tot stikstof. Het is dan ook niet voor niets dat ik samen met de voorzitter van de Strategische Board, Sebastiaan van 't Erve, alle onderhandelaars binnen de 8 gemeenten heb opgeroepen om de regio mee te nemen in de coalitieakkoorden. Geen van onze gemeenten gaat het alleen redden, we hebben elkaar nodig.

Daarbij ligt het werk overigens niet alleen bij de nieuwe colleges en raden. Ook als regio hebben we werk te doen. Op basis van de uitgangspunten zoals geformuleerd in het document 'op weg naar een strategische agenda' zijn we druk bezig met het maken van een uitvoeringsagenda. Een agenda waarin we concreet maken wát we als regio doen en met wíe we dat doen. Een agenda gericht op de grote opgaven van wonen, werken en bereikbaarheid. Maar ook een agenda waarmee we het mooiste landschap van Nederland beschermen en duurzaamheid centraal stellen bij alles wat we doen.

Die agenda ronden we eind 2022 af. Dat maakt wel dat we in de begroting van 2023 hier nog onvoldoende rekening mee kunnen houden. Daardoor is de begroting die nu voor u ligt weinig vernieuwend. Sommigen zouden het instrumenteel noemen. Maar ik verzeker u dat we in de loop van 2023 meer duidelijkheid hebben over onze koers en richting. De vernieuwing is aanstaande. Of dit in de loop van het jaar nog leidt tot begrotingswijzigingen of dat we dit bewaren tot 2024 gaan we nog bezien. Als dat het geval is zullen we dit natuurlijk netjes volgens de geldende procedures doen.

Jeroen Joon
Voorzitter Dagelijks Bestuur Regio Stedendriehoek

2. ALGEMENE ONTWIKKELINGEN

ONTWIKKELINGEN 2023

2022 is een jaar met volop dynamiek in de regio:

- De gemeenteraadsverkiezingen zijn net geweest, wat naast wijzigingen in de raden ook wijzigingen in het Algemeen Bestuur (de Regioraad), het Dagelijks Bestuur en de P-beraden op gaat leveren. Ook vraagt dit het komend jaar extra aandacht om de nieuwe colleges en raadsleden te betrekken bij het regionale werk.
- Het landelijk coalitieakkoord gaat naar alle waarschijnlijkheid richting geven aan grote opgaven op het gebied van onder andere wonen en stikstof.
- Het startdocument "op weg naar een regionale agenda" is opgeleverd, met daarin de focus van wat de 8 gemeenten de komende jaren gezamenlijk op gaan pakken in regionaal verband. Dit startdocument wordt uitgewerkt tot een concrete uitvoeringsagenda.
- In de loop van het jaar worden besluiten genomen over het samenwerkings- en investeringsplatform, als motor voor de regionale, regeneratieve economie.
- De wijziging van de Wet Gemeenschappelijke Regeling (WGR) is door de Tweede Kamer vastgesteld en ligt ter bespreking in de Eerste Kamer. Na vaststelling is er twee jaar de tijd om de wijzigingen door te voeren. Dit is onderwerp van gesprek met de raden: welke voorstellen kunnen op instemming rekenen, waarna de Regeling wordt aangepast.
- Het regiobureau is verhuisd van Twello naar de Gasfabriek in Deventer. De manier van werken die we ons de afgelopen 2 jaar eigen hebben gemaakt, een slimme combinatie van digitaal en fysiek, gaan we op deze inspirerende en innovatieve plek voortzetten. Digitaal werken zorgt immers voor minder vervoersbewegingen en minder uitstoot wat wij als Regio Stedendriehoek hoog in het vaandel hebben staan. Dat heeft gevolgen voor de huisvesting van het regiobureau maar ook voor de bestuurlijke en ambtelijke bijeenkomsten.
- Ten slotte hebben we nog steeds te maken met de werkelijkheid van corona: alhoewel de coronamaatregelen zijn afgeschaald, hebben we nog steeds te maken uitval van mensen. Dat heeft impact op het light georganiseerde regiobureau.

Dat maakt dat deze begroting voortborduurt op de begroting van 2022 . Nu is nog niet te voorzien welke wijzigingen optreden in de bestuurlijke gremia. Ook is nog niet helemaal te voorzien welke werkzaamheden voortkomen uit de uitvoeringsagenda en het samenwerkings- en investeringsplatform. Daar waar nodig zal dit via een begrotingswijziging in de begroting worden verwerkt.

Veel is ook wel bekend. In de regionale samenwerking blijven we vol inzetten op lobby, op het maken van afspraken met de provincie Gelderland over de woonagenda, op de uitvoering van het RPW en de Regio Deal wat betreft de toekomstbestendige bedrijventerreinen, op het aanjagen van de transitie naar een natuur-inclusieve landbouw, op het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio, op het vormgeven van de RES 2.0. En we doen dit alles tot behoud en versterking van de schoonheid en kwaliteit van ons landschap, waarin bruisende (Hanze)-steden en karakteristieke dorpen floreren in een veelzijdig en toekomstbestendig buitengebied.

Voor het goed functioneren van de regio is een goede inhoudelijke agenda essentieel. Een agenda die verbonden is en samenhangt met de coalitieakkoorden van de 8 gemeenten en de 2 provincies. De agendavorming, lobby en financiering vraagt in de jaren 2022/2023 aandacht van het regiobureau. Over de inhoudelijke uitvoeringsagenda nemen de raden in de loop van 2022 een besluit.

De Regio Stedendriehoek vormt samen met de Strategische Board de Cleantech Regio. Om tot een sterke regio met een inhoudelijke agenda te komen, is het belangrijk dat beide organisaties meer en meer met elkaar vervlochten raken. Beide organisaties werken immers aan dezelfde regionale opgaven, zij het elk vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid. Een goede gezamenlijke externe communicatie is daarbij belangrijk. De ineenvlechting van de werkorganisaties en de externe communicatie vraagt in de jaren 2022/2023 specifieke aandacht van het regiobureau.

REGIONAAL PERSPECTIEF 2030 – AGENDA CLEANTECH REGIO

We staan als regio voor grote maatschappelijke uitdagingen die we niet alleen op kunnen lossen. Als verbindingsregio in oost-nederland zoeken we samenwerking op verschillende schaalniveaus om gezamenlijk tot oplossingen te komen.

Kaders voor de regionale agenda

In 2023 werken we aan de uitvoering van de eind 2022 opgeleverde uitvoeringsagenda 2022-2030 van de Cleantech Regio; een gezamenlijk product van onze 8 gemeenten, de Board en de provincies Gelderland en Overijssel.

De inhoud van de uitvoeringsagenda 2022-2030 is een uitwerking van een aantal concrete ambities en afspraken die de 8 gemeenten onderling hebben afgestemd:

- 20.000 nieuwe woningen in 2030, oplopend tot 40.000 in 2040 (vastgesteld in het addendum op de Woonagenda 2018-2023)
- 20.000 bestaande woningen in 2030 voorzien van een alternatieve warmtevoorziening
- 160 hectare nieuwe bedrijventerreinen en toekomstbestendig maken van het bestaande areaal (vastgesteld in de Actualisatie Regionale Programmering Werklocaties 2019 en in uitgifteprotocol Duurzame principes 2021)
- Daarnaast zijn door de portefeuillehouders Mobiliteit van de 8 gemeenten de ambities op het gebied van Bereikbaarheid vastgesteld:
    - Bereikbaarheid in Nederland (OV2040, goederentrein, A1 corridor, A50, logistiek North Sea Baltic).
    - Smart Mobility (talking traffic, Mobility As A Service, digitalisering, landelijke BO_MIRT afspraken).
    - Ketenreizen / HUBS (uitwerken HUBS, prioriteit vanuit Rijk, provincies).
    - Werkgeversaanpak (slim en schoon reizen door werkgevers, BO-MIRT afspraak).

Bij dit alles gelden de leidende principes die het Dagelijks Bestuur eind 2019 heeft vastgesteld, dat alles wat de 8 gemeenten gezamenlijk oppakken in regionaal verband bijdraagt aan 1) de schoonheid en kwaliteit van het landschap; 2) de vitaliteit van steden, dorpen en buitengebied; 3) de triple helix samenwerking op het gebied van een vitale en toekomstbestendige arbeidsmarkt en een circulaire en energieneutrale economie en 4) het versterken van interregionale samenwerking.

De samenwerkende gemeenten staan aan de lat voor de uitvoering van de verschillende afspraken per onderwerp Om dit te bereiken zetten de gemeenten hun reguliere instrumentarium in en onderzoeken we daarnaast aanvullende mogelijkheden. Eén er van is een regionaal samenwerkings- en investeringsplatform waar op dit moment een verkenning naar plaatsvindt.

SAMENWERKING MET PROVINCIES GELDERLAND EN OVERIJSSEL

Op basis van het regionaal perspectief 2030 zijn meerjarige afspraken gemaakt met de provincie Gelderland en Overijssel. Deze zijn vastgelegd in de opgeleverde uitvoeringsagenda.

BEGROTING 2023

Programma	Omschrijving	
	Public relations	72.931
	Bureau Stedendriehoek	908.827
001	**Totaal Bestuur en Bureau**	**981.758**
	Bijdrage Board	75.461
	Wonen	10.297
	Economie	23.168
	Landbouw	15.445
	Bereikbaarheid	118.720
	RES	PM
	Algemeen	113.572
002	**Totaal Agendabudgetten**	**353.661**
003	**Totaal Mobiliteit**	**PM**
004	**Totaal Uitvoeringsovereenkomsten**	**PM**
	Geraamd totaal saldo lasten	**1.335.419**
	Bijdrage gemeenten (baten)	**1.335.419**
	Geraamde resultaat	**-**

Voor vergelijk met voorgaande jaren en het resultaat 2021 wordt verwezen naar de overzichten verderop in de begroting. (o.a. pagina 10, 13 en 17).

De PM-posten worden niet gedekt uit de reguliere WGR-begroting maar worden extern gefinancierd. Dit kan door provinciale of Rijksfinanciering zijn en/of doelgerichte cofinanciering door gemeenten (als er sprake is van projecten waar deze gemeenten een lokaal belang bij hebben). Op dit moment is nog geen duidelijkheid te geven over hoe deze externe financiering eruit ziet. Vanuit de regio wordt inzet gepleegd om deze externe financiering te regelen.

3. UITGANGSPUNTEN EN KADERSTELLING

De begroting van de Regio Stedendriehoek moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De bijdragen van de gemeenten worden op basis van het aantal inwoners verdeeld.
In haar bestuursvergadering van 15 december 2021 heeft het Dagelijks Bestuur de kaderbrief voor de programmabegroting 2023 vastgesteld en via de colleges van de aangesloten gemeenten verzonden aan de raden. Voor de indexeringscijfers wordt aansluiting gezocht bij de indexeringsrichtlijnen van de gemeente Apeldoorn.

De volgende indexcijfers zijn voorlopig gehanteerd in de begroting 2023-2026:

	2023	2024	2025	2026
Materiële index	1,023	1,023	1,023	1,023
Loonkostenindex	1,033	1,033	1,033	1,033
Gewogen index	1,030	1,030	1,030	1,030
Huurindex	1,024	1,024	1,024	1,024

De jaarlijkse bijdrage 2023 komt uit op de volgende bedragen per gemeente:

	Inwoners	Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Heerde	Voorst	Totaal
	Dec 2021	165.525	101.453	48.372	20.902	33.256	34.094	18.974	24.984	447.540
Begroting 2023	Lasten									Baten
Public Relations	72.931	26.974	16.533	7.883	3.406	5.419	5.556	3.092	4.068	72.931
Bureau Stedendriehoek	908.827	336.134	206.022	98.230	42.446	67.534	69.235	38.531	50.695	908.827
Agenda Cleantech Regio	353.661	130.804	80.172	38.225	16.517	26.280	26.942	14.994	19.727	353.661
Totaal inwonerbijdrage 2023	1.335.419	493.912	302.727	144.338	62.370	99.233	101.733	56.617	74.490	1.335.419
Totaal inwonerbijdrage 2022	1.287.583	475.474	292.642	139.052	60.354	95.971	98.130	54.275	71.687	1.287.583
Totaal inwonerbijdrage 2021	1.254.286	460.325	286.277	136.209	58.911	94.286	95.720	52.814	69.744	1.254.286
Totaal inwonerbijdrage 2020	1.215.379	447.268	276.206	131.501	57.117	91.593	92.778	51.238	67.677	1.215.379

De bijdrage op basis van de voorliggende begroting 2023 ziet er dan als volgt uit (er wordt geen meerjarige reeks met inwoneraantallen toegepast voor berekening) voor de periode 2023-2026:

Bijdrage per gemeente (o.b.v. inwoners CBS dec 2021)				
	2023	2024	2025	2026
Apeldoorn	493.912	509.157	524.878	541.089
Brummen	62.370	64.295	66.280	68.327
Deventer	302.727	312.071	321.706	331.643
Epe	99.233	102.296	105.454	108.712
Heerde	56.617	58.364	60.166	62.025
Lochem	101.733	104.874	108.112	111.451
Voorst	74.490	76.790	79.161	81.606
Zutphen	144.338	148.793	153.387	158.125
Totaal	**1.335.419**	**1.376.639**	**1.419.145**	**1.462.976**
Per inwoner	2,98	3,08	3,17	3,27

De bijdrage per inwoner bedraagt in 2023 € 2,98. In de begroting 2022 was een bijdrage van € 2,95 per inwoner voorzien voor 2023.

4. BEGROTING 2023: TOELICHTING PER PROGRAMMA

4.1 PROGRAMMA 001 BESTUUR EN BUREAU STEDENDRIEHOEK

Budgethouder: Secretaris
Portefeuillehouder: Middelen

4.1.1 Wat willen we bereiken?

Een slagvaardige regionale netwerkorganisatie die vanuit gezamenlijk eigenaarschap op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau en samen met de board en bovenregionale partners werkt aan het lange termijnperspectief van de regio.

Het Regiobureau

- Er is een lange termijn perspectief voor de regio – geschetst in de opgeleverde strategische agenda 1.0 - dat het integrale verhaal van de regio vertelt.
- Er is een concrete vertaling van dit perspectief in een uitvoeringsagenda en een jaarlijks werkprogramma.
- Het Dagelijks Bestuur, de Regioraad en de Portefeuilleberaden worden op zodanige wijze geadviseerd en ondersteund dat zij hun bijdrage kunnen leveren aan de realisatie van het lange termijnperspectief.
- De gemeenteraden ervaren grip op wat er bij de regio gebeurt en ervaren het regiobureau als een betrouwbare partner.

Communicatie

- Onze communicatie richting relevante interne en externe partners is duidelijk, open en betrouwbaar en in 1 keer goed.
- Er is sprake van een goede relatie tussen de media en de regio.

Samenwerking met de Strategische Board

- Naar aanleiding van de nieuwe regionale uitvoeringsagenda, inclusief ontwikkelingen als een investeringsplatform, wordt in 2023 de relatie met de Strategische Board herzien.
- De werkorganisatie van GR en Board voeren samen, ieder vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid, de uitvoeringsagenda uit, werken samen aan strategische communicatie en lobby en stralen deze gezamenlijkheid uit naar externe stakeholders.
- Er is een gezamenlijk strategisch communicatie- en lobbyplan met duidelijke lange termijn lobbydoelen voor de regio; de lobby wordt op onderdelen uitgevoerd met de andere regio's in Oost-Nederland en met beide provincies.
- Er is sprake van een gezamenlijke inbreng van het overheidsstandpunt op de thema's van de Strategische Board op het gebied van Energietransitie, Circulaire Economie en Human Capital.
- De colleges en raden zijn op de hoogte van de voortgang en uitvoering van de Regio Deal.

Samenwerking met de provincie Gelderland en Overijssel

- Er is sprake van een nauwe samenwerking met beide provincies op (onderdelen van) de uitvoeringsagenda.
- We delen kennis en expertise, maken gebruik van elkaars netwerken en lobby en zetten in op gezamenlijke financiering van bovenlokale projecten.

4.1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het regiobureau

- We vertalen de uitvoeringsagenda die met onze partners is opgesteld naar een jaarplan/werkprogramma 2023.
- We faciliteren de afstemming tussen de 8 regiogemeenten door middel van advisering en ondersteuning van de bijeenkomsten van het Dagelijks Bestuur (minimaal 6), de Regioraad (minimaal 2) en de P-beraden (minimaal 4).
- We faciliteren de ambtelijke werkgroepen op de kernportefeuilles Wonen, Economie (inclusief landbouwtransitie), Bereikbaarheid en RES en het afstemmingsberaad Gebiedsontwikkeling door de inzet van regiocoördinatoren die 'om niet' worden geleverd door de deelnemende gemeenten.
- We zetten het Strategisch Team, dat bestaat uit strategisch adviseurs van de 8 gemeenten, in om de verbinding tussen lokaal en regionaal optimaal te laten zijn.
- Er vindt regulier afstemming plaats tussen de regiosecretaris en de gemeentesecretarissen om de gemeentelijke capaciteit goed te borgen. De regio is light georganiseerd, dat betekent dat de uitvoering van de regionale afspraken bij de ambtenaren van de deelnemende gemeenten ligt. Dit zal, onder andere door de opgaven in de uitvoeringsagenda, meer inzet vragen van alle partners in de regionale samenwerking.
- Er vindt reguliere afstemming plaats met de griffiers van de deelnemende gemeenten.
- We organiseren een 'Regio on tour' waarin we in gesprek gaan met alle afzonderlijke gemeenteraden en nemen deel aan 'de Ontmoeting', een bijeenkomst van raadsleden met de directeuren van gemeenschappelijke regelingen.
- We voeren de afspraken die gemaakt zijn in het proces 'Grip op samenwerking' uit en voeren de vastgestelde wijzigingen van de Wet Gemeenschappelijke Regeling door.

Communicatie

- We betrekken onze inwoners en partners, indien relevant, via onze eigen (sociale) media, door hen te informeren of uit te nodigen voor (online) bijeenkomsten.
- Elk kwartaal leveren we een rapportage met de stand van zaken en voortgang op de lopende projecten aan de raad.

Samenwerking met de Strategische Board

- Naar aanleiding van de nieuwe regionale uitvoeringsagenda, inclusief ontwikkelingen als een investeringsplatform, wordt in 2023 de relatie met de Strategische Board herzien.
- Vanuit de GR wordt capaciteit geleverd aan de themalijnen van de Board.
- Via het P-beraad Economie wordt afstemming gezocht op onderwerpen waar het overheidsstandpunt in de Board wordt gevraagd.
- Het Regionaal Perspectief 2030 is vertaald in een concreet lobbyplan, inclusief lobbyfiches voor de prioritaire lobbydoelen.
- Er vinden, indien mogelijk, bestuurlijke bezoeken plaats aan Brussel ten behoeve van het vinden van externe financiering voor onze lange termijndoelen.

Samenwerken met provincie

- Er vinden op bestuurlijk en ambtelijk niveau regulier gesprekken plaats met de beide provincies (niveau Commissaris van de Koning, gedeputeerden, directieniveau).
- Gedeputeerden en provinciale ambtenaren sluiten op reguliere basis aan bij de P-beraden en werkgroepen om gezamenlijk afspraken te maken op het gebied van de woonagenda, het RPW, de RES etc.

4.1.3 Kosten: wat gaat het programma kosten?

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Totaal PR Stedendriehoek	70.838	72.167	72.931
Totaal Bureau Stedendriehoek	818.141	871.945	908.827
Totale lasten Bestuur en Bureau	**888.979**	**944.112**	**981.758**
	Rekening 2021	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Bijdrage gemeenten	914.528	944.112	981.758
Bijdrage gemeenten incidenteel	**37.832**	-	-
Bijdrage regionale energie strategie	**21.780**	-	-
Reserve overlopende projecten	**34.150**	-	-
Totale baten Bestuur en Bureau	**1.008.290**	**944.112**	**981.758**
Saldo	**119.311**	-	-
Meerjarenperspectief	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten	1.012.486	1.044.188	1.076.896
Baten	1.012.486	1.044.188	1.076.896
Saldo	-	-	-

Taakveld	Indicator	Omschrijving	
0	Formatie	FTE per 1000 inwoners	0,01477
0	Bezetting	FTE per 1000 inwoners	0,01477
0	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2,12
Eigen	Budget Agenda	Kosten per inwoner	0,76
Eigen	Kosten Bestuur	Kosten per inwoner	0,07
0	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom+totale kosten inhuur	8,58%
0	Overhead	% van de totale kosten	72,01%

4.2 PROGRAMMA 002 AGENDA CLEANTECH REGIO

Budgethouder: secretaris
Portefeuillehouder: allen

4.2.1 Wat willen we bereiken?

Een gezonde, duurzame en economisch sterke regio waar het aantrekkelijk wonen en werken is.
In 2023 hebben we een uitvoeringsagenda vastgesteld. Daarbinnen herkennen we de bestaande speerpunten op de thema's wonen, werken en bereikbaarheid. Alsmede de RES opgaven en het traject rond de gebiedsontwikkeling.

Wonen

- Onze woningen passen qua aantallen en kwaliteit bij de vraag op de woning- en arbeidsmarkt. Gezien het toenemende (landelijke) woningtekort is het nodig om de woningvoorraad in onze regio te laten groeien van 20.000 extra woningen in 2030 met als ambitie dit op te laten lopen naar 40.000 extra woningen in 2040.
- We zetten in op de energietransiatie door in 2030 20.000 woningen te voorzien van een alternatieve duurzame energievoorziening.
- We bouwen 2/3 binnen de stedelijke contour en 1/3 buiten de stedelijke contour.
- We zetten in op een balans tussen steden, kernen en landelijk gebied.
- We voeren de regionale woonagenda 2019 – 2023 en de regionale agenda 2030 uit. Beide agenda's zijn vastgesteld door de gemeenten. In de agenda's hebben we de kwalitatieve en kwantitatieve speerpunten bepaald en vastgesteld.

Economie

- In 2030 zijn de bestaande en nieuwe bedrijventerreinen in de regio toekomstbestendig, de afspraken die gemaakt zijn in het RPW worden uitgevoerd.
- Tot 2030 wordt tenminste 160 ha bedrijventerrein uitgegeven, waarvan ca. 100 hectare harde plancapaciteit betreft en 60 hectare via nieuw te realiseren bedrijventerrein in de regio zoals vastgesteld in de Actualisatie Regionale Programmering Werklocaties 2019 en in het Uitgifteprotocol Duurzame principes 2021.
- Naast het creëren van nieuwe woon- werkmilieus en optimale benutting van ons bestaande werkareaal ontkomen we niet aan het feit dat de huidige uitbreidingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen niet in evenwicht zijn met de marktvraag naar nieuwe ruimte om te ondernemen en ruimte die nodig is voor de transitie naar een circulaire economie. Om die reden herijken we onze programmeringsafspraken tot 2030 met een doorkijk naar 2040.
- Landbouwtransitie (deelportefeuille): via small wins op het gebied van natuur-inclusieve landbouw, korte keten productie, verbeteren van de relatie boer-burger en duurzame recreatie en agro-toerisme werken we aan het verbeteren van het toekomstperspectief van de agrarische sector.
- Met de Strategische Board werken we mee aan een toekomstbestendige regionale arbeidsmarkt, clusterontwikkeling op het gebied van veiligheid en fysieke leefomgeving en de doorontwikkeling van netwerken en ecosystemen in kansrijke sectoren.

Bereikbaarheid

- Lobby op bereikbaarheid van de regio (meer banen en meer mensen in bereik, verkorten reistijd met omliggende economische regio's)
- Het verduurzamen van mobiliteit (minder energieverbruik (CO_2) en uitstoot van schadelijke stoffen)
- Een efficiënte overgang naar slimme mobiliteit (nieuw aanbod, innovatie in mobiliteit en mobiliteitsdiensten)
- Vanuit mobiliteit kansen benutten voor een veilige, vitale en gezonde leefomgeving

Regionale Energie Strategie

- In de RES 1.0 biedt de regio het Rijk aan om in 2030 1,07 Terawattuur (TWh) duurzame energie op te wekken. Verder onderzoek en regelgeving maakt de komende jaren duidelijk hoe en waar die energie in onze regio met windmolens en zonneparken kan worden opgewekt. Hiermee draagt de regio bij aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord om in 2030 op land 35 TWh duurzamer energie op te wekken met grootschalige projecten.
- Met het vaststellen van de RES 1.0 is de RES nog niet klaar. Tot 2030 wordt de RES tweejaarlijks geactualiseerd om de nieuwste inzichten te verwerken en te monitoren op het bod. In de zomer van 2023 wordt de RES 2.0 opgeleverd.

Afstemmingsberaad gebiedsontwikkeling

- Er is sprake van regionale afstemming over de impact op ruimte van de verschillende ambities in het licht van het behoud van de schoonheid en kwaliteit van het landschap.

4.2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wonen

- Centraal in de portefeuille Wonen in 2022 bij staat de bijdrage aan de lobbystrategie om de regio te positioneren in de landelijke verstedelijkingsopgave om zo met de benodigde partners de ambities daadwerkelijk te kunnen realiseren. Basis voor de lobbystrategie is het Realisatieplan Wonen Cleantech Regio waarmee de samenwerkende gemeenten zien dat de groeistrategie hun ernst is en er concrete plannen onder de ambitie liggen waar regionaal op gemonitord wordt, onder bestuurlijke regie van het P-beraad Wonen.
- Daarnaast voeren we in 2022 de kwantitatieve en kwalitatieve afspraken uit de geactualiseerde Woonagenda verder uit en vindt afstemming en monitoring plaats op de resultaten.
- Tenslotte starten de 7 Gelderse gemeenten het proces op om te komen tot een nieuwe Woonagenda waarin het groeiperspectief vast verankerd is, opnieuw in zowel kwantitatieve en kwalitatieve zin. Deze nieuwe Woonagenda wordt naar verwachting eind 2022 opgeleverd.

Economie

- Centraal in de portefeuille Economie in 2022 staat de uitvoering van de Actualisatie van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), dat begin 2020 is vastgesteld.
- Daarnaast wordt, samen met Ondernemend Cleantech Regio, vanuit de portefeuille regie gevoerd op de realisatie van projecten uit de Regio Deal, onderdeel toekomstbestendige bedrijventerreinen.
- Tenslotte fungeert de portefeuille Economie ambtelijk en bestuurlijk als afstemmingsplatform voor de activiteiten bij de Board, op de doelen vitale arbeidsmarkt en energieneutrale en circulaire economie.
- Landbouwtransitie (deelportefeuille): in 2022 wordt, in nauwe samenwerking met de Board, ingezet op het faciliteren van concrete projecten door middel van het aanvragen van POP-subsidies, het vanuit de Regio Deal faciliteren van de agro-innovatie coöperatie en het faciliteren van netwerkontmoetingen aan de Tafel Voedsel en Landschap.

Bereikbaarheid

- De lobby op bereikbaarheid wordt uitgevoerd door verschillende consortia van gemeenten, onder regionale regie.
- Het maatregelenprogramma 2022 wordt uitgevoerd.

Regionale Energie Strategie

- Eind 2021 hebben de RES partners in de Cleantech Regio besloten over de RES 1.0. Alle zeven gemeenteraden, Provinciale Staten en de Algemeen Besturen van Waterschap Vallei en Veluwe en Rijn en IJssel hebben 'ja' tegen de strategie gezegd.
- Vanaf 2022 werken we aan de RES 2.0 die het Nationaal Programma RES in de zomer van 2023 verwacht. In de RES 2.0 verschuift de aandacht van ambitie formuleren naar realiseren en monitoren we de voortgang op onze regionale bijdrage aan het Klimaatakkoord.
- Het Werkplan RES 2.0 geeft een overzicht van de activiteiten die we gezamenlijk uitvoeren binnen de afgesproken kaders van de RES 1.0, waarvan een governance- en partcipatieplan één van de concrete resultaten is die worden opgeleverd.

Afstemmingsberaad gebiedsontwikkeling

- In 2023 wordt het afstemmingsberaad Gebiedsontwikkeling minimaal 2x per jaar georganiseerd waarin de wethouders Ruimtelijke Ontwikkeling vanuit een regionale blik in gesprek gaan over vraagstukken met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit, onder andere in het licht van de lokale omgevingsvisies.

4.2.3 Kosten: wat gaat het programma kosten?

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bijdrage Board	68.994	70.373	72.461
Bereikbaarheid	144.168	85.933	118.720
Wonen	448	85.933	10.297
Economie	18.906	85.933	23.168
Landbouw	16.269	-	15.445
Gebiedsafstemming	117.882	-	-
Algemeen	113.613	15.300	113.572
Totale lasten Agenda	**480.280**	**343.472**	**353.661**
	Rekening 2021	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Bijdrage gemeenten agenda	336.737	343.472	353.661
Bijdrage Regionale Energie Strategie	24.200	–	–
Reserve Overlopende Projecten	138.450	–	–
Berenschot ontvangen derden	14.097	–	–
Totale baten Agenda	**513.484**	**343.472**	**353.661**
Saldo	**33.204**	**-**	**-**
Meerjarenperspectief	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten	364.153	374.957	386.080
Baten	364.153	374.957	386.080
Saldo	**-**	**-**	**-**

4.3 PROGRAMMA 003 MOBILITEIT (WAS TOT 2022 PROGRAMMA 4)

Budgethouder: secretaris
Portefeuillehouder: allen

4.3.1 Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Het programma Mobiliteit is de afgelopen jaren een omvangrijk programma geweest. We verantwoorden hier subsidiestromen die te maken hebben met Mobiliteit.

Voor 2023 is nog niet bekend waar de accenten op liggen en welke afspraken gemaakt kunnen worden met partners. Voor de hand ligt dat we samen met bedrijven doorwerken aan het realiseren van slimme en schone mobiliteit (werkgeversaanpak).

Daarnaast zal waarschijnlijk accent liggen op smart mobility (benutten van toepassingen in mobiliteit), bijvoorbeeld voor de logistiek of voor de fiets. Maar ook gerelateerd aan woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Verder krijgen het ontwikkelen van mobiliteitsknopen (hubs) aandacht. Tenslotte bestaat een stevige lobby agenda voor de bereikbaarheid van onze regio.

De uitgaven worden gedekt door subsidies van de provincie(s) en/of het rijk. Deze zijn pas in de loop van 2022 bekend en worden vervolgens door middel van een begrotingswijziging in de begroting geraamd.

4.3.2 Kosten: wat gaat het programma kosten?

Omschrijving	**Rekening 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Werkgeversaanpak 2019-2021	190.007	PM	PM
Slimme en schone mobiliteit 2020	26.723	PM	PM
Fietsroutes	93.233	PM	PM
ITS post-Beter Benutten Vervolg	389.410	PM	PM
Totale lasten Mobiliteit	**699.373**	**-**	**-**
	Rekening 2021	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Werkgeversaanpak 2019-2021	190.007	PM	PM
Slimme en schone mobiliteit 2020	26.723	PM	PM
Fietsroutes	93.233	PM	PM
ITS post-Beter Benutten Vervolg	389.410	PM	PM
Totale baten Mobiliteit	**699.373**	**-**	**-**
Saldo	**-**	**-**	**-**
Meerjarenperspectief	**2023**	**2024**	**2025**
Lasten	-	-	-
Baten	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**

4.4 PROGRAMMA 004 UITVOERINGSOVEREENKOMSTEN (WAS TOT 2022 PROGRAMMA 5)

Budgethouder: secretaris
Portefeuillehouder: allen

4.4.1 Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Uitvoeringsovereenkomsten zijn projecten waarbij een gedeelte van de kosten door de regiogemeenten gefinancierd worden middels cofinanciering en de rest via een andere overheid, zoals provincie(s). De lopende uitvoeringsovereenkomsten zijn of worden in 2022 afgerond.

4.4.2 Kosten: wat gaat het programma kosten?

Omschrijving	**Rekening 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Toekomstbestendige binnensteden en levendige dorpskernen	19.946	-	-
Package deal fiets	13.723	-	-
Totale lasten Agenda	**30.669**	**-**	**-**
	Rekening 2021	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Bijdrage provincie uitvoeringsovk TBDKV	16.946	-	-
Bijdrage provincie package deal fiets	13.723	-	-
Totale baten Agenda	**30.669**	**-**	**-**
Saldo	**-**	**-**	**-**
Meerjarenperspectief	**2023**	**2024**	**2025**
Lasten	-	-	-
Baten	-	-	-
Saldo	**-**	**-**	**-**

4.5 RESULTAAT 2021-2023

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Begroot saldo	-	-	-
Gerealiseerd saldo	**152.515**	-	-
Voorstel reservering reserve OP	-		
Saldo na bestemming reserves	**152.515**		
Meerjarenperspectief	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten	1.376.639	1.419.145	1.462.976
Baten	1.376.639	1.419.145	1.462.976
Saldo	-	-	-

5. RECAPITULATIE OP PROGRAMMANIVEAU EN MEER JARENPERSPECTIEF

		Rekening 2021		Begroting 2022		Begroting 2023	
Prog	**Omschrijving**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
	Public relations **	70.838	96.747	72.167	72.167	72.931	72.931
	Bureau Stedendriehoek **	818.141	791.067	871.945	871.945	908.827	908.827
	Fin en resultaat	-	-	-	-	-	-
001	**Totaal Bestuur en Bureau**	**888.979**	**887.814**	**944.112**	**944.112**	**981.758**	**981.758**
	Agenda Stedendriehoek **	**480.280**	**353.565**	343.472	343.472	353.661	353.661
002	**Totaal Agendabudgetten**	**480.280**	**353.565**	**343.472**	**343.472**	**353.661**	**353.661**
	Werkgeversaanpak 2019-2021	190.007	190.007	-	-	-	-
	Slimme en Schone mobiliteit 2020 (excl wga 2020)	26.723	26.723	-	-	-	-
	Fietsroutes	93.233	93.233	-	-	-	-
	ITS post-BBV	389.410	389.410	-	-	-	-
003	**Totaal Mobiliteit**	**699.373**	**699.373**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**
004	**Totaal Uitvoeringsovereenkomsten**	**30.669**	**30.669**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**
	Geraamd totaal saldo baten en lasten	**2.099.301**	**2.251.816**	**1.287.584**	**1.287.584**	**1.335.419**	**1.335.419**
	Resultaatrekening						
	Resultaat exploitatie voor bestemming	152.515	-	-	-	-	-
	Geraamde resultaat	**152.515**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

De ** zijn kosten die op basis van het aantal inwoners over de deelnemende gemeenten worden verdeeld.

MEERJARENPERSPECTIEF 2023-2026

	Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Public Relations **	72.931		74.815	-	76.749	-	78.735	-
Bureau Stedendriehoek **	908.827		937.671	-	967.439	-	998.161	-
Totaal Bestuur en Bureau	**981.758**		**1.012.486**	**-**	**967.439**	**-**	**1.076.896**	**-**
Agenda Stedendriehoek **	353.661		364.153	-	374.957	-	386.080	-
Totaal Agenda Stedendriehoek	**353.661**		**364.153**	**-**	**374.957**	**-**	**386.080**	**-**
Totaal Mobiliteit	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**
Totaal Uitvoeringsovereenkomsten	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**	**PM**
Bijdrage gemeenten	**-**	**1.335.419**	**-**	**1.376.639**	**-**	**1.419.145**	**-**	**1.462.976**
Geraamd totaal	**1.335.419**	**1.335.419**	**1.376.639**	**1.376.639**	**1.419.145**	**1.419.145**	**1.462.976**	**1.462.976**
Saldo baten en lasten	**-**		**-**		**-**		**-**	

De meerjarige bijdrage per gemeente op basis van de inwoneraantallen van deze begroting is als volgt:

Bijdrage per gemeente (o.b.v. inwoners dec 2021 CBS)				
	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Apeldoorn	493.912	509.157	524.878	541.089
Brummen	62.370	64.295	66.280	68.327
Deventer	302.727	312.071	321.706	331.643
Epe	99.233	102.296	105.454	108.712
Heerde	56.617	58.364	60.166	62.025
Lochem	101.733	104.874	108.112	111.451
Voorst	74.490	76.790	79.161	81.606
Zutphen	144.338	148.793	153.387	158.125
Totaal	**1.335.419**	**1.376.639**	**1.419.145**	**1.462.976**
Per inwoner	2,98	3,08	3,17	3,27

Het bedrag 2023 is exclusief de subsidieprojecten van Mobiliteit in programma3, waarin ook cofinanciering door derden is begrepen. Alsmede de mogelijke bedragen voor de Uitvoeringsovereenkomsten: hiervoor gelden specifieke financiële afspraken per overeenkomst. Beide bijdragen staan los van de jaarlijkse bijdrage aan de exploitatie. De bijdrage per inwoner in 2023 voor de exploitatie bedraagt € 2,98.

6. PARAGRAFEN

6.1 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

In deze paragraaf wordt de relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit (in hoeverre beschikt de regio over middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen financiële voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Indien onverhoopt zich een situatie voordoet waarbij dusdanige onvoorziene "schades" optreden die niet uit regionale middelen voldaan kunnen worden zal een beroep gedaan moeten worden op de regiogemeenten.

6.1.1 Weerstandscapaciteit

De regio kent geen algemene reserve. De exploitatielasten worden jaarlijks verrekend met de gemeenten.

6.1.2 Risico

Medio 2020 is door de secretaris, de controller en de manager bedrijfsvoering uitvoerig stil gestaan bij de mogelijke risico´s voor onze organisatie. De conclusie is dat deze zeer beperkt zijn en derhalve geen separaat management benodigd is. Er is ook geen extra financiële buffer nodig.

6.1.3 Kengetallen

De volgende kengetallen zijn voorgeschreven:

1. A **netto schuldquote**: de netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat er bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is én wat dat betekent voor de schuldenlast. Bij beide berekeningen worden bij de financiële activa de verstrekte leningen opgenomen. Voor de Regio Stedendriehoek betreft dit kengetal de overlopende passiva (nog te betalen facturen op balansdatum) + vlottende schulden (vooruit ontvangen bedragen; dat zijn bij de Regio met name subsidies) -/- de liquide middelen op balansdatum. Het saldo wordt vervolgens gedeeld door het totaal aan baten. De regio heeft overigens in principe geen langlopende leningen.

   B **netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen**: zie bij a. De regio verstrekt geen leningen, daardoor wijzigt de ratio niet.

2. Solvabiliteitsratio: deze ratio geeft inzicht in de mate waarin de regio in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Dit is het eigen vermogen gedeeld door het vreemd vermogen. Het eigen vermogen wordt voor de Regio Stedendriehoek gevormd door de Reserve Overlopende projectbudget die in principe wordt gevormd door het jaarresultaat in t-1. In de meerjarenbegroting wordt geen resultaat geraamd.

3. **Grondexploitatie;** Grondexploitatie is geen deel van het takenpakket van de Regio Stedendriehoek.

4. **Structurele exploitatieruimte**: deze is niet van toepassing. De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Bij de regio worden de structurele lasten jaarlijks begroot en vervolgens verrekend met de bijdrage van de gemeenten op basis van inwoneraantallen.

5. **Belastingcapaciteit**: Belasting heffen is geen deel van het takenpakket van de Regio Stedendriehoek.

Het opstellen van de begroting t+1 (t is het huidige jaar) valt gelijktijdig met opstellen van de jaarstukken voor jaar t-1. Vanwege deze werkwijze is het voor de regio niet mogelijk om kengetallen te berekenen op begrotingsbasis.

Kengetallen	Realisatie 2020	Realisatie 2021
Netto schuldquote	-9,50%	-6,77%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-9,50%	-6.77%
Solvabiliteitsratio	7,41%	13.04%
Grondexploitatie	nvt	nvt
Structurele exploitatieruimte	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt

Resumé: het weerstandsvermogen van de regio Stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt de regio op enig moment niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.
De netto schuldquote in de jaren 2023-2026 kan niet worden berekend omdat deze wordt gebaseerd op de te prognotiseren balans in deze jaren. Deze wordt met name gevormd door de overlopende activa en passiva. Een en ander fluctueert nogal met de subsidies die op dat moment door de administratie lopen. De ontwikkeling van deze posten kan zeer grillig verlopen. Op dit moment prognosticeren wij de balans voor zowel de activa als de passiva kant op € 0.

De solvabiliteitsratio over de jaren 2023-2026 kan niet worden berekend omdat er in de begroting geen saldo wordt geraamd.

6.2 FINANCIERING

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De Wet FiDo en regeling Ruddo zijn van toepassing.

6.2.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft het bedrag aan dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Indien boven deze limiet wordt gekomen moet overgegaan worden op een vaste geldlening.

De kasgeldlimiet is voor het jaar 2023 bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. Het totaal van deze begroting 2023 bedraagt € 1.335.419 de kasgeldlimiet komt daarbij op € 109.504. De Wet FIDO geeft aan dat voor de kasgeldlimiet een minimumbedrag geldt van € 300.000 (artikel 3, lid 2).

	2023	2024	2025	2026
Kasgeldlimiet 8,2%	109.504	112.884	116.370	119.964
Wettelijke norm kasgeldlimiet	300.000	300.000	300.000	300.000

6.2.2 Renterisiconorm

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen wordt ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm is gebaseerd op 20% van de totale begroting. Op basis van de huidige begroting (deze is totaal € 1.335.419) bedraagt de renterisiconorm € 267.084.

Echter, er is een minimumbedrag van € 2.500.000 vastgesteld (zie ook artikel 2, lid 3 Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden). Voor de regio heeft deze wettelijke ondergrens een positieve uitwerking en bij de regio geldt de wettelijke ondergrens. De Regio neemt overigens in principe geen langlopende financieringsmiddelen op.

	2023	2024	2025	2026
Renterisiconorm 20%	267.084	275.328	283.829	292.595
Wettelijke norm renterisiconorm	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000

6.2.3 Kredietrisicobeheer

Is niet van toepassing.

6.2.4 Relatiebeheer

De belangrijkste bankrelatie is de BNG. In december 2013 is een zogenaamde "werkrekening" geopend bij de BNG voor het schatkistbankieren, met daaraan gekoppeld een rekening bij de schatkist. Bedragen boven de

€ 250,000 worden automatisch afgeroomd.

Liquiditeitenbeheer

De invoering van het schatkistbankieren brengt met zich mee dat er niet meer dan € 1.000.000 op de lopende rekening als saldo aanwezig mag zijn. Het meerdere wordt afgeroomd ten gunste van de schatkist. Over deze schatkistrekening bedraagt deze rentevergoeding "€ 0".

Administratieve organisatie liquiditeitsfunctie

De basis hiervoor is gelegd in het Treasurystatuut. De regio streeft naar een minimale variant, zoals past bij het huidige kleine en flexibele regiobureau. Het proces betalen van een factuur is volledig beschreven.

Informatievoorziening

Vanwege de wijziging in de Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden (april 2009) kan de regio via de begroting en jaarrekening de provincie informeren over de stand van de kasgeldlimiet. Bij drie kwartalen overschrijding van de limiet is het wel nodig dat de regio alsnog drie kwartaalrapportages toezendt aan de toezichthouder met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet. Dit is voor de regio in 2021 niet van toepassing geweest en naar alle waarschijnlijkheid ook niet in de jaren 2022 t/m 2025.

6.3 BEDRIJFSVOERING

De bedrijfsvoering omvat de volgende onderdelen: personeel en organisatie, informatisering en automatisering, communicatie, financieel beheer en huisvesting.

Personeel, organisatie en huisvesting

Het bureau bestaat per 31 december 2022 formeel uit 6,61 fte. De huidige medewerkers zijn werkzaam op basis van detachering en inhuur bij het bureau Stedendriehoek. Voor deze opzet is gekozen zodat de regio (en de regiogemeenten) in de toekomst niet langdurig de financiële lasten hoeft te dragen van personeel als gevolg van reorganisatie en ontslag. De regio is gehuisvest in het gemeentehuis in De Gasfabriek te Deventer.

Informatisering en automatisering, financieel beheer en communicatie

Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de reguliere kantoortoepassingen. Dit volstaat voor de meeste taken. Deze voorzieningen worden afgenomen van de gemeente Voorst. De controltaak en de financiële administratie worden verzorgd door de gemeente Apeldoorn. Ook de treasuryfunctie wordt uitgeoefend door de gemeente Apeldoorn. Voor communicatie wordt steeds vaker de digitale variant gekozen in plaats van een boekje of andere vorm van drukwerk. De regio werkt grotendeels "papierloos" en heeft het nieuwe werken omarmd, waardoor naast de ontmoeting ook het flexibel werken waar dan ook mogelijk is. Voor het digitale archief maakt de regio gebruik van programma Corsa, welke via gemeente Voorst wordt afgenomen. In de loop van 2022 zal het programma Corsa vervangen worden door het Zaaksysteem wat ook wordt afgenomen bij de gemeente Voorst. Daarbij zijn uiteraard de wettelijk geldende regels voor archivering gewaarborgd.

6.4 VERBONDEN PARTIJEN

Het aangaan van banden met een verbonden derde partij gebeurt altijd vanuit het publieke belang. De definitie van verbonden partijen voor een regionaal samenwerkingsverband luidt: verbonden partijen zijn partijen waarmee het samenwerkingsverband een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Voor de regio is dit niet aan de orde.

6.5 RECHTMATIGHEID

In het kader van rechtmatigheid dient elk jaar een geactualiseerd normenkader te worden vastgesteld: dit normenkader betreft alle regelgeving waarin de kaders voor het "reilen en zeilen" van de regio worden genoemd, zowel extern (wet- en regelgeving) als intern (zg. eigen verordeningen en regelingen). Het Normenkader wordt elk jaar vastgesteld. In de financiële verordening is opgenomen dat het DB eenmaal per bestuursperiode zorgdraagt voor interne toetsing op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, rechtmatigheid van de beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen van de regio Stedendriehoek (artikel 6). Het interne controle handboek is in 2020 geactualiseerd. De nadruk zal met name liggen op de rechtmatigheid van inkoop en aanbestedingen, op de onderbouwing van de geleverde prestaties en of de factuur derhalve terecht is betaald. Inclusief de vraag of facturen eventueel dubbel zijn betaald en op de juiste boeking van de diverse uitgaven en inkomsten.

Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd via minimaal 2 rapportages over de stand van de budgetten (per 1 juni en per 1 of 15 oktober (afhankelijk planning)). Indien van toepassing worden eveneens één of meerdere begrotingswijzigingen opgesteld en aangeboden aan de Regioraad ter vaststelling.

Vanaf het verslagjaar 2022 moeten gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen een rechtmatigheidsverantwoording opnemen in de jaarrekening. Hiermee leggen zij verantwoording af over de naleving van de regels voor het financiële reilen en zeilen in de organisatie. Bijvoorbeeld over naleving van de voorwaarden voor subsidies en Europese aanbestedingen of van regels met betrekking tot lasten waarvoor geen voorafgaande dekking opgenomen was in de begroting.

Om tot een onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording te komen dient de Regioraad het percentage vast te stellen (maximaal 3%) ten behoeve van de bepaling van het grensbedrag waarboven verantwoording dient te worden afgelegd. Dit grensbedrag wordt door de Regioraad bepaald en bedraagt maximaal 3% van de totale lasten, inclusief mutaties in de reserves. De totale lasten bedragen in 2023 naar verwachting circa € 1,3 mln. Het grensbedrag bedraagt derhalve maximaal € 40.000.

BIJLAGEN BEGROTING 2023

1. Taakveldenoverzicht 2023
2. Producten 2023
3. Staat van personele lasten
4. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden
5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2023
6. Balans jaarstukken 2021
7. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

BIJLAGE 1: TAAKVELDENOVERZICHT 2023

	Taakveld	Omschrijving post regio	Laten	Baten	Lasten	Baten
0.1		Kosten bestuur	2.739			
0.1		Bestuurlijke bijeenkomsten	7.887			
0.1		Accountant kosten	20.660			
0.1	**Bestuur**					
0.4		Communicatiekosten	41.645			
0.4		Personeelskosten	715.520			
0.4		Personeel gerelateerde kosten	11.826			
0.4		Kosten werkplek (automatisering, meubilair, kantoorbenodigdheden, dig archief)	114.133			
0.4		Kosten controller en administratie	67.145			
0.4		Kosten betalingsverkeer	203			
0.4	**Ondersteuning organisatie**					
0.8		Agenda Algemeen	113.572			
0.8		Bijdragen gemeenten t.b.v. jaarlijkse exploitatie		1.335.419		
0.8	**Overige baten en lasten**					
0.10	Mutatie reserve					
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten					
	Bestuur en ondersteuning				1.095.330	1.335.419
2.1	Verkeer en Vervoer	Agendabudget Bereikbaarheid	118.720			
2.	**Verkeer en Vervoer**				118.720	
3.1	Economische ontwikkeling	Agenda Bijdrage Board	72.461			
3.1		Agenda Landbouw	15.445			
3.1		Agenda Economie	23.168			
3.	**Economie**				111.073	
8.1	Structuurplannen en -visies	Agenda Wonen	10.297			
8.	**Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijk vernieuwing**				10.297	
	Totaal begroting 2022		**1.335.419**	**1.335.419**	**1.335.419**	**1.335.419**

BIJLAGE 2: PRODUCTEN 2023

PRODUCT 141 PUBLIC RELATIONS

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Kosten Bestuur	2.031	2.677	2.739
Bestuurlijke bijeenkomsten	7.628	7.710	7.887
Accountantskosten	21.719	20.450	20.660
Communicatiekosten	28.805	41.330	41.645
Cleantech Regio Monitor	10.644	-	-
Totaal lasten	**70.838**	**72.167**	**72.931**

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bijdragen van gemeenten	98.805	72.167	72.931
Totaal Baten	**98.805**	**72.167**	**72.931**
Saldo	**27.967**	-	**-**
Meerjarenperspectief	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten	74.815	76.749	78.735
Baten	74.815	76.749	78.735
Saldo	-	-	-

PRODUCT 142 BUREAU STEDENDRIEHOEK

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Personele lasten			
Salarislasten	654.463	687.379	715.520
Personeelsgerelateerde kosten	-	11.560	11.826
Ondersteuning pers.zaken	7.869	-	-
Representatie	1.845	-	-
Totaal personele lasten	664.177	698.939	727.346
Werkplek			
Kosten werkplek (dig archief, huur, meubilair, kantoorbenodigdheden)	103.258	111.458	114.133
Totaal werkplek	103.258	111.458	114.133
Control			
Kosten controller/financiële ondersteuning	50.550	61.350	67.145
Kosten betalingsverkeer (2016 en verder)	156	198	203
Totaal control	50.706	61.548	67.348
Totaal lasten	**818.141**	**871.945**	**908.827**

Omschrijving	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bijdragen van gemeenten	815.723	871.945	908.827
Bijdragen van gemeenten incidenteel	37.832		
Bijdragen vanuit de Regionale Energie Strategie	21.780		
Reserve Overlopende projecten	34.150		
Totaal baten	**909.485**	**871.945**	**908.827**
Saldo	91.344	-	-
Meerjarenperspectief	**2024**	**2025**	**2026**
Lasten	937.671	967.439	998.161
Baten	937.671	967.439	998.161
Saldo	-	-	-

BIJLAGE 3: STAAT MET PERSONELE LASTEN

Functies	Jaarsal. 2021 Rekening	Jaarsal. 2022 Begroting	Jaarsal. 2023 Begroting
Bureau Beleidszaken (vanwege detachering alle kosten incl BTW):			
Secretaris	139.293	138.038	**142.593**
Strategisch Adviseur/Lobbyist	62.782	87.281	**66.994**
Projectsecretaris	84.617	83.845	**86.612**
Projectsecretaris	40.412	62.373	**64.431**
Projectsecretaris	81.070	67.485	**69.712**
Projectsecretaris	37.832	-	**-**
Manager bedrijfsvoering	47.262	40.828	**42.175**
Beleidsmedewerker communicatie	75.485	95.678	**-**
Beleidsmedewerker strategisch communicatie	-	-	**128.452**
Communicatiemedewerker	31.735	33.743	**33.864**
Managementassistente	53.975	73.620	**76.049**
Totaal salarislasten	654.463	682.890	**710.883**
Met ingang van 2009 zijn de reiskosten inclusief bij de salarislasten: hier wordt het bedrag geindexeerd	**-**	4.489	**4.637**
Totaal salarislasten incl reiskosten (4100)	**654.463**	**687.379**	**715.520**
Totaal salaris (10.4100.142)	**654.463**	**687.379**	**715.520**

TOELICHTING

De hogere kosten van het Bureau Stedendriehoek worden voornamelijk veroorzaakt door de indexering van de lonen. In de formatie is de wijziging uit 2022 doorgevoerd om de beleidsmedewerker communicatie te vervangen door een beleidsmedewerker strategische communicatie. Daarnaast is besloten om de strategisch adviseur/ lobbyist op het oude niveau van voor 2022 (t.w. 18 uur i.p.v. 26 uur) te houden.

De reiskosten worden samen met de loonkosten in rekening gebracht, omdat dit per persoon nogal fluctueert, staan deze hier op begrotingsbasis apart. Het totaal van de lonen ad € 710.883 en de reiskosten staat bij het totaal loonkosten op product 142, namelijk € 715.520.

BIJLAGE 4: OVERZICHT RESERVES EN VAN OVERHEIDSWEGE ONTVANGEN GELDEN

De Regio heeft slechts één reserve, de reserve overlopende projecten. Deze is bestemd voor kosten van in het jaar uitgestelde projecten of activiteiten die in het daaropvolgende jaar alsnog uitgevoerd gaan worden. De Regioraad bepaalt ieder jaar in het kader van de vaststelling van de jaarrekening of en zo ja hoeveel in deze reserve wordt gestort. Door de opzet van deze reserve is op dit moment nog weinig te zeggen over de omvang ervan. Dit wordt pas duidelijk bij de jaarrekening 2022.

BIJLAGE 5: BIJDRAGEN GEMEENTEN AAN REGIOBEGROTING 2023

	Inwoners	Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Heerde	Voorst	Totaal
	Dec 2021	165.525	101.453	48.372	20.902	33.256	34.094	18.974	24.984	447.540
Begroting 2023	Lasten									Baten
Public Relations	72.931	26.974	16.533	7.883	3.406	5.419	5.556	3.092	4.068	72.931
Bureau Stedendriehoek	908.827	336.134	206.022	98.230	42.446	67.534	69.235	38.531	50.695	908.827
Agenda Cleantech Regio	353.661	130.804	80.172	38.225	16.517	26.280	26.942	14.994	19.727	353.661
Totaal inwonerbijdrage 2023	1.335.419	493.912	302.727	144.338	62.370	99.233	101.733	56.617	74.490	1.335.419
Totaal inwonerbijdrage 2022	1.287.583	475.474	292.642	139.052	60.354	95.971	98.130	54.275	71.687	1.287.583
Totaal inwonerbijdrage 2021	1.254.286	460.325	286.277	136.209	58.911	94.286	95.720	52.814	69.744	1.254.286
Totaal inwonerbijdrage 2020	1.215.379	447.268	276.206	131.501	57.117	91.593	92.778	51.238	67.677	1.215.379

In bovenstaand overzicht zijn alleen de kosten opgenomen welke verrekend worden met een inwonerbijdrage.

BIJLAGE 6: BALANS JAARSTUKKEN 2021

ACTIVA	31-12-2021	31-12-2020
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	198.300	338.474
Uitzettingen Rijksschatkist met rente typische looptijd < 1 jaar	1.114.862	1.510.870
	1.313.161	1.849.344
Liquide middelen		
Banksaldi	9.128	249.965
Overlopende activa		
Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen	-	163.030
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	-	-
Totaal vlottende activa	**9.128**	**412.995**
TOTAAL	**1.322.289**	**2.262.339**

PASSIVA	31-12-2021	31-12-2020
Eigen vermogen		
Bestemmingsreserves	-	-
Gerealiseerd resultaat	152.515	172.600
Totaal vaste passiva	**152.515**	**172.600**
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	57.264	261.854
Netto vlottende schulden	104.935	-
Van Europese of Nederlandse overheden ontvangen bedragen en specifieke uitkeringen	1.007.575	1.827.885
Totaal vlottende passiva	**1.169.774**	**2.089.739**
TOTAAL	**1.322.289**	**2.262.339**

TOELICHTING

Het is niet mogelijk om een balans op begrotingsbasis af te geven. De regio beschikt niet over materiele vaste activa, de schuld is afgelost: de enige posten die de balans bepalen zijn de overlopende activa en passiva. Een en ander fluctueert nogal met de subsidies die op dat moment door de administratie lopen. De ontwikkeling van deze posten kan zeer grillig verlopen. Op dit moment prognosticeren wij de balans voor zowel de activa als de passiva kant op € 0.

BIJLAGE 7: NIET UIT BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Overzicht overhead, vennootschapsbelasting, onvoorzien en algemene dekkingsmiddelen
In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de overheadkosten, vennootschapsbelasting, onvoorziene posten en de algemene dekkingsmiddelen.

		Begroot 2023	
Algemene dekkingsmiddelen	**Progr.**	**baten**	**lasten**
Overhead			
Bestuur en Bureau	1		950.472
Vennootschapsbelasting	-		n.v.t.
Onvoorzien	-		n.v.t.
Algemene dekkingsmiddelen			
Bijdragen gemeenten	1 / 2	1.335.419	
Bijdragen overig	1 / 2	-	

De regio kent geen algemene dekkingsmiddelen zoals bijvoorbeeld algemene uitkering, dividend en belastingopbrengsten. De begrote uitgaven worden gedekt door bijdragen van gemeenten, welke zijn gebaseerd op het inwoneraantal. Ook kent de regio geen post onvoorzien. Om te komen tot een saldo, wordt bij de jaarrekening het resultaat per programma in beeld gebracht (programma's waaraan een gemeentelijke bijdrage is gekoppeld), een saldo berekend en het resultaat bepaald waarbij de mutaties reserves ook in beeld worden gebracht.

Bij een gerealiseerd nadeel krijgen de gemeenten een afrekening en verzoek tot bijbetaling, bij een (substantieel) gerealiseerd voordeel kan een voorstel worden gedaan tot reservering en/of tot uitbetaling. Bij subsidies is een andere dekking van toepassing (subsidies en bijdragen) en wordt niet met gemeentelijke bijdrage op basis van het inwoneraantal gerekend. Bij uitvoeringsovereenkomsten worden naast de reguliere exploitatie specifieke afspraken met gemeenten over bijdragen gemaakt, welke niet gebaseerd zijn op het inwoneraantal.

Overzicht totale begrote incidentele baten en lasten in 2023
Het Besluit Begroting en Verantwoording geeft als aanbeveling dat een overzicht van incidentele baten en lasten wordt opgenomen in de begroting. Incidentele baten en lasten zijn gedefinieerd als posten die een looptijd van minder dan 3 jaar hebben. Alleen de programma's 1 Bestuur en bureau en 2 Agenda Stedendriehoek kennen structurele lasten en baten, waaronder de gemeentelijke bijdragen. De besteding van de gelden op programma 2 is echter wel incidenteel. De regioraad stelt jaarlijks de agenda vast waaraan uitvoering wordt gegeven.

Onderstaand een overzicht van de incidentele posten.

		Begroot 2023	
Incidentele baten en lasten	**Programma**	**baten**	**lasten**
Agenda Stedendriehoek	2	-	353.661
Slimme en schone mobiliteit	3	-	-
Uitvoeringsovereenkomsten	4	-	-
Bijdrage uit reserves		-	-
Vrijval reserves		-	-
Totaal		**-**	**353.661**